

Alexi Santaholma

AMMATTINA DJ

Kehitys ja tulevaisuus

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Mediatekniikan koulutusohjelma
Huhtikuu 2016**

TIIVISTELMÄ

Yksikkö Ylivieskan yksikkö	Aika Huhtikuu 2016	Tekijä/tekijät Aleksi Santaholma
Koulutusohjelma Mediatekniikka		
Työn nimi AMMATTINA DJ. Kehitys ja tulevaisuus		
Työn ohjaaja Hannu Puomio		Sivumäärä 21
Työelämäohjaaja Jouni Suonvieri		
Opinnäytetyön aiheena oli ammattina DJ. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, minkälaista on toimia DJ:nä ja millainen on tämän ammatin tulevaisuus. Opinnäytetyön tietoperusta koostuu omasta kokemuksesta, asiantuntijoiden haastatteluista sekä internet-lähteistä. Tuloksena syntyi selvitys DJ ammatista.		

Asiasanat DJ

ABSTRACT

CENTRAL OSTROBOTHNIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Ylivieska	Date April 2016	Author Aleksi Santaholma
Degree programme Media technic		
Name of thesis DJ AS A PROFESSION. Development and future		
Instructor Hannu Puomio		Pages 21
Supervisor Jouni Suonvieri		
Topic of this thesis was DJ as a profession. The goal for this thesis was to find out what it is like to work as a DJ and what kind of future there is for this profession. Knowledge for this thesis was composed from own experiences, expert interviews and internet sources. The result was a clarification of work as a DJ.		

Key words DJ

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 MIKÄ ON DJ?	3
2.1 Perus-DJ	5
2.2 Artisti-DJ	6
2.3 Tuottaja-DJ	7
3 DJ AMMATIN HYÖTYJÄ JA HAITTOJA	8
3.1 Hyötyjä	8
3.2 Haittoja	9
4 KEHITYS JA TULEVAISUUS	14
5 YHTEENVETO	19
 LÄHTEET	 21
 KUVAT	
KUVA 1. Esimerkki kannettava tietokone ja kontrolleri yhdistelmistä	17

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena oli ammattina DJ. Aihe syntyi viime vuoden harjoitustyö tä, ja koska työskentelen itse DJ:nä ohjelmatoimistolla, niin tämä tuntui eniten läheisimmältä aiheelta.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, minkälaista on toimia DJ:nä ja millainen on tämän ammatin tulevaisuus. Opinnäytetyössä ei tutkita baarimikkojen työskentelyä. Opinnäytetyön tutkimusongelmina oli vaikeus tutkia ammatin tulevaisuutta, sillä tekniikka ja kalusto muuttuvat hyvin nopeasti. Opinnäytetyön tietoperusta koostuu omasta kokemuksesta, asiantuntijoiden haastatteluista sekä internet-lähteistä. Työn tuloksena syntyi selvitys DJ:n arjesta. Opinnäytetyössä on päälähteinä käytetty mm. pitkien kokemusten omaavien DJ:en sekä muiden alalla työskentelevien kommentteja.

Opinnäytetyön tilaajana on ohjelmatoimisto nimeltään Joka Ohjelmat Oy Kalajoelta. Joka Ohjelmat on vuonna 1998 perustettu ohjelmalveluun erikoistunut yritys joka toimittaa juontajia, karaokejuontajia, DJ:tä sekä bändejä ja myös äänentoistopalveluita erilaisiin tilaisuuksiin. Joka Ohjelmilla on noin 50 DJ:tä ja karaokejuontajia ympäri Suomea. Joka Ohjelmat myy keikkoja keskimäärin 240 kuukautta kohden. Toimipisteitä Joka Ohjelmilla on Kalajoella, Kajaanissa, Kemissä ja Tampereella. Joka Ohjelmilla on myös lukuisia yhteistyökumppaneita. Bändien, karaokejuontajien, DJ:en ja juontajien toimittamisen lisäksi Joka Ohjelmat on ollut mukana järjestämässä erilaisia tapahtumia, pääsääntöisesti kesätapahtumia. Referensseinä on muun muassa Kajari, Bimmer Party sekä Kalajoen Juhannus.

Joka Ohjelmilta löytyy myös oma studio Kalajoelta, jossa äänitetään karaokekappaleiden taustoja tilauksesta. Joka Ohjelmien listoilla on myös bändejä, jotka käyttävät studiotiloja äänittääkseen kappaleitansa.

Ensimmäisessä pääluvussa kerrotaan, että mikä on DJ. Toisessa pääluvussa kerrotaan ammatin hyötyjä ja haittoja. Kolmannessa pääluvussa perehdytään kehitykseen ja tulevaisuuteen. Viimeinen pääluku sisältää yhteenvedon.

2 MIKÄ ON DJ?

DJ on lyhenne, joka tulee englannin kielisistä sanoista disc jockey. Ensimmäinen DJ soitti jazz-musiikkia vieraillessa vuonna 1943. Ensimmäinen diskoteekki avattiin Pariisissa vuonna 1947. DJ:n tehtävä on viihdyttää asiakkaita. Nykyään ei ole kuitenkaan olemassa yhdenlaista DJ:tä, vaan tämä ammatti voidaan luokitella erilaisiin ryhmiin. Jokaisessa ryhmässä on kuitenkin oma niksinsä (dsc.fi 2015). Yleisesti DJ hyvin varhaisessa vaiheessa päättää, minkä tapaista keikkaa haluaa tehdä. DJ voidaan luokitella nykyään viihdyttäjäksi, jopa asiakaspalvelijaksi. Erot tänä päivänä on hyvinkin pieniä. (Kurkimäki 2015.) Lähes jokainen kuitenkin lähtee DJ-uralle samasta pisteestä; kiinnostuksesta musiikkiin, sen soittamiseen ja viihdyttämiseen. Monissa haastatteluissa on käynyt ilmi, että monien DJ:en ensimmäiset keikat ovat olleet yläasteen tai nuorisotalon diskossa.

DJ-työskentelyn aloittaminen tänä päivänä on pitkä prosessi. Ensimmäisenä tulisi olla soittamiseen tarvittavat laitteet sekä tarpeeksi kappaleita, että pystyisi tekemään keikan. On todella tärkeää asettaa itselleen tavoitteita joihin haluaa päästä. Kappaleisiin täytyy myös tutustua tarkemmin, niin uudemmista kuin vanhemmistakin kappaleista. Täytyy myös harjoitella musiikin soittamista omalla ajalla. Henkilön, joka aikoo aloittaa DJ-uran, tulisi omata sinnikkyyttä, lahjakkuutta sekä hyviä sosiaalisia taitoja. Intohimo johtaa sinnikkyYTEEN. Sinnikkyys vie pidemmälle kuin lahjakkuus. (Forsander 2014.) Säännöllisin väliajoin on hyvä käydä myös erilaisissa tapahtumissa ja käydä kuuntelemassa ja katsomassa muiden DJ:en työskentelyä, sitä kautta voi oppia ja keksiä uusia asioita.

DJ-työ katsotaan monesti sivutoimeksi joten monilla ammatti-DJ:llä on myös niin sanottu päivätyö. Jotkut DJ:t ajattelevatkin työskentelyä enemmän harrastuksena, eivätkä niinkään ammattina. Tavallisesti keikkailtoja on 1-2 ja keikkapalkkojen vaihdella 200€

molemmiin puolin, ei DJ-työllä välttämättä pääse rikastumaan. Tätä työtä ei kuitenkaan pääsääntöisesti tehdä rahasta.

Ravintolat yleensä profiloivat itsensä sillä, millaista musiikkia kyseisessä paikassa soi. On esimerkiksi olemassa ravintoloita, joissa ei soiteta muuta kuin suomalaista musiikkia, ja palkkaavat sen mukaan sellaisia DJ:tä jotka pystyvät siihen. Ravintolat järjestävät myös erilaisia teemailtoja, joissa soi esimerkiksi vain raskasta musiikkia. Näiden myötä on myös DJ:tä, jotka profiloivat itsensä tiettyyn musiikin tyyliin, mutta voivat myös tehdä keikkaa, jossa soi muutakin musiikin tyyliä. 1990-luvun puolivälissä oli todella tärkeää, että DJ profiloitui tiettyyn musiikin tyyliin (Forsander 2014). Vaikkakin DJ-työ nähdään vain elektronisen musiikin soittamisesta, niin myös erilainen musiikki käy.

Henkilöllä joka aikoo DJ:ksi, tulisi olla hyvää teknillistä osaamista, sillä erilaisten laitteistojen kanssa tulee oltua paljon tekemisissä. Valot, ääni ja joissakin tapauksissa myös kuva ja video on ne osa-alueet joita tarvitsisi osata. Varsinkin siinä vaiheessa, kun DJ tilataan yksityistilaisuuteen, jossa pitää tarvittava kalusto kasata ja purkaa. Myöskin ongelmatilanteita voi jokaisella keikalla tulla, ja noina hetkinä tulee DJ:n paikantaa ongelma ja osaamisensa mukaan myös korjata se. Esimerkiksi, jos musiikki lakkaa diskossa soimasta, niin tämä saattaa tehdä hallaa DJ:lle, ja pahimmassa tapauksessa myöskin ravintolalle, mikäli musiikkia ei ole soinnut pitkään aikaan. Kaikkea DJ ei kuitenkaan voi korjata. Monesti ongelmatilanteet sattuvat DJ:n virheestä ja niistä otetaan opiksi. Mitä isompi virhe, sen isompi oppi (Hakanen 2014). Virheitä sattuu niin vasta aloittaneille kuin myös kokeneimmille.

Nykyään jotkut ravintolat yrittävät saada DJ:tä ja karaokejuontajia myymään alkoholituotteita oman työnsä ohella. Kurkimäki toteaa haastattelussa, että tämä on DJ-työn merkityksen aliarvioimista. Omasta mielestäni Kurkimäki on hyvinkin oikeassa. Joissakin ravintoloissa on kuitenkin perusteltua, jos musiikinsoittaja myy alkoholituotteita.

Esimerkiksi noin 50 asiakaspaikkaisessa pienravintolassa DJ saattaa vain soittaa kappaleen toisensa perään. Tuolloin tarjoilu ei häiritse musiikin soittamista.

Muutamat ystävät ovat silloin tällöin kyselleet, että minkälaista tämä työ on ja monesti saattavat yllättyä. Nykyään DJ:stä puhutaan, että tämä on viihdyttäjää, joka yrittää kaikkensa, että suurin osa ravintolan asiakkaista viihtyy. DJ:tä on kuitenkin monenlaista, ja kuten Kurkimäki on todennut haastattelussa, monille on hämärtynyt käsite siitä mikä on DJ. Seuraavaksi on listattu muutama esimerkki, millaisia DJ:tä on olemassa.

2.1 Perus-DJ

Perus-DJ nähdään edelleen lähes samassa roolissa, mitä se on ollut jo kauan. Kurkimäki kertoo, että tässä kategoriassa on hyvin paljon eroja. On olemassa esim. DJ:tä, joka painaa play-nappia ja varmistaa että musiikki soi. Toiset saattaa tehdä kuitenkin tätä työtä todellakin taitavasti, joka viihdyttää asiakkaita parhaalla mahdollisella tavallaan, mm mikrofonia käyttäen. Perus-DJ soittaa erilaisissa diskoissa ja yökerhoissa asiakkaita miellyttäviä kappaleita. Ennen soitettiin vinyylisoittimilla, joista vaihdettiin CD-soittimiin. Tekniikan edetessä musiikki on pääsääntöisesti siirtynyt kannettava tietokone ja kontrolleri-yhdistelmiin. Yleisesti perus-DJ on jonkin ohjelmatoimiston palkkalistoilla, mutta on myös olemassa yksityisiä henkilöitä, joita käytetään jonkin tietyn yökerhon tiskijukkana. Myös omaa toiminimeä voidaan perustaa kokemuksen kertyessä.

Perus-DJ:n rinnalla toimii myös karaoke-DJ, joka tekee enemmän karaokekeikkaa, mutta käy myös diskoissa soittamassa musiikkia. Karaokejuontajissakin on monesti hyvin paljon eroja. Tämäkin riippuu siitä, minkälaista asiakaskuntaa on missäkin karaokeravintolassa. Monet käyttävät mikrofoonia hyvinkin taitavasti karaokekappaleiden välissä ja sillä yrittävät saada sellaisetkin ihmiset laulamaan, jotka yleisesti vihaavat karaokea. Monet

taas ilmoittavat hyvinkin lyhyesti ja ytimekkäästi, että kuka on seuraavana lauluvuorossa ja keskittyy enemmän siihen, miltä laulu ja musiikki kuulostavat. Joissakin tapauksissa DJ:t lähtevät tekemään uraa juurikin karaokejuontajina ja hyvät juontajat saattavat päästä isoimpiin tapahtumiin juontamaan, esimerkkinä juhannustapahtumiin.

2.2 Artisti-DJ

Artisti-DJ tekee omaa musiikkia, joita sitten enimmäkseen isommissa tapahtumissa käy soittamassa. Työskentely voi hyvin muistuttaa perus-DJ:n työtä, mutta soitettava musiikki on hänen omaa. Yleisesti artisti suunnittelee keikkansa etukäteen valmiiksi. (Kurkimäki 2015.) Artisti- ja perus-DJ eroaa toisistaan vähän, mutta perus-DJ:llä on yleensä esiintyessään käytössään laajempi musiikkivalikoima, antaen kuuntelijoilleen enemmän yllätyksiä.

Artisti-DJ tekee rahaa enimmäkseen omalla musiikilla ja musiikkivideoilla, joita he sitten lataavat mm. Youtubeen. Artistiksi voi päästä nykyään hyvinkin nuorena, mikäli on hyvinkin musikaalinen ihminen ja omaa suurta intohimoa musiikkiin. Tästä hyvänä esimerkkinä voi mainita vuonna 1996 syntyneen Hollantilaisen Martin Garrixin, joka nousi maailman tietoisuuteen vuonna 2013 kun hän julkaisi kappaleen ”Animals”. Eräässä maailman paras DJ-listauksessa vuonna 2014 hänet äänestettiin sijalle 4.

Musiikkikappaleen tekemisen kestossa saattaa olla hyvinkin paljon vaihtelevuutta. Joitakin kappaleita saattaa syntyä päivissä, joitakin jopa kuukausien jälkeen. Artisti-DJ:t tekevät myös paljon toisien artistien kappaleista uudelleen versiointeja. Vaikka uudelleen versioinnissa kestäisi kuukausi, se ei välttämättä eroa juuri paljoa alkuperäisestä.

Suomesta maailmalle nousseita artisti-DJ:tä ei ole ollut kovin montaa. Juuti ja Wendland kuitenkin toteavat haastattelussa, että osaavia artisteja on nousemassa ja jotka ovat tehneet jo hyvää mainetta DJ-kulttuurissa. Nuoret DJ:t alkavat jyräämään vanhoja tekijöitä pois tieltä (Wendland 2015). Juuti toteaa, että pitäisi keksiä keino jolla uusia artisteja saisi urallaan eteenpäin ja aina ulkomaille asti. Myös kontakteja tulisi DJ:en hyödyntää enemmän.

Artistit jotka pääsevät ison levy-yhtiöön tulevat saamaan paljon keikkaa ympäri maailman. Artisti-DJ ei voi kuitenkaan menestyä maailmalla ilman ja agenttuuria ja taustajoukkoja. Oikeanlaisella taustajoukolla artisti voi keskittyä ainoastaan musiikin tekemiseen, kun muut henkilöt hoitavat muun muassa kiertueet ja keikkatilaukset.

2.3 Tuottaja-DJ

Tuottaja-DJ tuottaa paljon muille artisteille ja DJ:lle musiikkia ja saattavat olla muiden artistien kanssa samoilla keikoilla. Tuottaja-DJ:t saattavat itse myös tehdä omaa musiikkia ja tuottavat sitä itse. Kuitenkin nämä DJ:t vähemmän tekee keikkoja, sillä studiotyö ja tuottaminen vievät suurimman osan ajasta (Kurkimäki 2015). Tuottajat nähdään yleisesti kokeneina DJ:nä, joten ennen tuottaja uraa he ovat todennäköisemmin tehneet peruskeikkoja sekä toimineet artistina. Tästä esimerkkinä voidaan mainita Jaakko Salovaara, joka tunnetaan paremmin DJ-nimellä JS16, joka on oman musiikin lisäksi versioinut Raptorin kappaleita uudennlaisiksi. Salovaara on myös tuottanut erilaisille artisteille musiikkia, esimerkkinä Darude, oikealta nimeltä Ville Virtanen, joka teki kansainvälisestäikin menestyneen kappaleen vuosituhaten vaihteessa nimeltä Sandstorm.

3 DJ AMMATIN HYÖTYJÄ JA HAITTOJA

Kuten monissa muissakin ammateissa ja harrastuksissa, DJ:nä työskentelyssä on sekä haittoja ja hyötyjä. Monet asiat voivat olla molempia. Seuraavaksi luetellaan molempia, ja kerrotaan, miksi se on joko haittaa tai hyötyä.

3.1 Hyötyjä

Hyötyjä löytyy monia. Ihminen, joka on luonteeltaan sellainen, joka nauttii esiintymisestä ja haluaa olla keskipisteessä, rakastaa tätä työtä ja saa monesti mielihyvää keikastaan, oli se sitten hyvä tai huono. Matkustaminen voidaan luetella hyödyksi, sillä maisemat keikkapaikalle ajaessa on monesti hyvin erilaiset, ja tutustuminen toisen kaupungin nähtävyyksiin, joissakin tapauksissa jopa kulttuuriin voi olla hyvinkin mielekästä. Ystäviä saa paljon, kun käy jollakin muulla tietyllä paikkakunnalla useammin. Joskus jopa elämänkumppani löytyy DJ:lle keikkamatkoilla.

Monesti DJ luo kontakteja keikkamatkoillansa, joka auttaa kehittymään omalla urallaan ja pääsemään eteenpäin. Oman työskentelyn kehittäminen tapahtuu monesti uusilla keikkapaikoilla. Kun uuteen ravintolaan menee tekemään keikkaa, ei välttämättä ole oikeaa kaavaa, miten keikan saa vedettyä loppuun asti, vaan DJ pystyy kokeilemaan erilaisia temppuja, jotta asiakkaat voivat nauttia illasta. Hyvän keikan jälkeen kuitenkin jokaisella DJ:llä on sellainen tunne, joka auttaa jaksamaan muutamia viikonloppuja eteenpäin, ja tuntee itsensä tärkeäksi.

3.2 Haittoja

Haittoja on monenlaista, varsinkin aloittaville tai vasta vuoden tai kaksi DJ:nä toimineelle voi löytyä enemmän haittoja mitä kokeneimmilla on. Omien kalusteiden hankinta, kuten esim. musiikki, kannettava tietokone ja muu oheislaitteisto, mitä tarvitsee siihen, että voi tehdä diskokeikan. Musiikin pitäminen ajan tasalla on myös hyvinkin vaativaa työskentelyä. Pitää tietää mitä radioissa soitetaan, mikä siellä on suosituinta ja vähän katsella mitä ulkomailla tapahtuu. 1990-luvun musiikin tullessa takaisin, niidenkin hankkiminen varsinkin uusille DJ:lle saattaa olla hyvinkin työläs prosessi, sillä monet asiakkaat ovat saattaneet elää nuoruuden silloin, ja he saattavat tietää jopa paremmin tämän kategorian kuin itse DJ.

Kuuloaisti on kovalla koetuksella DJ-työskentelyssä. Monilla DJ:llä on todettukin kuoppia korvien kuulon suhteen. Korvatulppien käyttöä onkin suositeltu keikkojen aikana. Yksilöllisten kuulosuojaimien teettäminen maksaa noin 200e. Se on kuitenkin pieni hinta omasta kuulosta. Yksilöllisesti valmistetut kuulosuojaimet tehdään aina asiakkaan oman korvan mukaan ja ne varustetaan asiakkaan valitsemalla suodattimella (kuulohansa.fi 2016). Kaikki eivät lähellekään käytä kuulosuojausta, vaan tyytyvät ainoastaan kuulokkeisiin, jotta pahimmalta meteliltä säilyisi. Kuuloaistin tarkastuttaminen säännöllisin väliajoin olisi suotavaa.

Matkustaminen saattaa monesti olla isokin haitta, sillä pitkät ajomatkat voivat kuormittaa ihmistä. Mikäli ajomatkaa on esimerkiksi yli 200 kilometriä, unirytmii voi kärsiä hyvinkin monesti. Viikonloppukeikat jossain muulla paikkakunnalla voivat olla hyvin kuormittavaa, jopa yöpymiset voivat olla hyvinkin vaikeita. Hotellihuoneeseen saattaa päästä vasta yöllä neljän jälkeen ja yleensä huone pitää luovuttaa aamulla kahdeltatoista, jonka jälkeen saattaa olla jopa kymmenen tuntia aikaa ennen kuin seuraava keikka alkaa.

Tämän jälkeen monet saattavat lähteä ajamaan kohti omaa kotipaikkakuntaa erilaisten syiden takia, mikä saattaa olla jopa liikennetiski.

Monet DJ:t tekevät päivätyötäkin tai opiskelevat, joten aikatauluttaminen saattaa monesti olla todella hankalaa. Joissakin tapauksissa jopa DJ:n oma sosiaalinen elämä saattaa kärsiä juurikin viikonlopun keikkojen takia. Perhetuttujen ja kavereiden kanssa ei välttämättä tule niin paljoa oltua tekemisissä. Yöaikaan tehtävään työhön liittyvät erilaiset vuorokausirytmien vaihtelusta johtuvat vaivat, kuten unensaantiongelmat ja päänsoiminen (dsc.fi 2015). Ammattivaivat kuitenkin tulevat esiin yleensä vuosien tai jopa vuosikymmenten jälkeen

DJ työ voi siis olla hyvin kuormittavaa, esimerkkinä voi mainita maailmankuulun ruotsalaisen DJ Aviciin, joka keväällä 2016 ilmoitti lopettavansa keikkailut vain 26-vuotiaana. Oikealta nimeltään Tim Bergling on kärsinyt viime vuosina terveysongelmista, jonka vuoksi hän joutui peruuttamaan lukuisia keikkoja. Lisäksi hän oli maininnut, että hän on löytänyt paljon kiinnostavia asioita joita haluaisi elämän aikana toteuttaa, mutta aika ei ole millään riittänyt. Bergling kuitenkin korosti, että musiikin tekemistä sekä tuottamista hän ei aio lopettaa.

Politiikka tuo myös omat haitat, niistä ehkä ensimmäisenä alkoholi. Verotus on noussut viime vuosina kovaan tahtiin, joka heijastuu asiakkaiden lähtemiseen ravintoloihin. Välillä kuulee monesta suunnasta, että ravintoloita ja yökerhoja suljetaan tai ohjelmapalveluita ei enää oteta. Tätä asiaa jokainen ravintolatyöntekijä harmittelee. Samanlainen politiikka voi tehdä paljon hallaa DJ-rintamalle, koska työt saattavat vähentyä tulevina vuosina pelottavan paljon. Tämän päivän politiikka on saanut jo vaikutuksia aikaan siis todella paljon. Ihmiset hakevat isoja määriä alkoholia virosta, nauttivat niitä kotona isoja määriä, ja vasta puolenyön jälkeen lähtevät valvottuihin olosuhteisiin viettämään iltaa. Omasta mielestä ravintoloissa verotus pitäisi laskea lähelle kauppajen verotusta, jotta ihmiset

pystyisivät viihtymään valvotuissa olosuhteissa ja viettää sosiaalista kanssakäymistä hyvässä seurassa.

Toinen poliittinen haikka on Teosto ja Gramex. Vuodessa DJ-lisenssi on tänä päivänä 214,26€, joka on molempien tahojen yhteinen, mutta esimerkiksi vuonna 2012 molemmilla tahoilla oli omat lisenssit ja maksoi huomattavasti enemmän. Nykyinen DJ-lisenssi on siis yksinkertaisempi ja ei katso sitä, kuinka paljon kappaleita on tallentanut digitaalisesti.

Uudessa DJ-lisenssissä Gramex ja Teosto tekevät yhteistyötä siten, että DJ voi yhdellä hakemuksella, laskulla ja käyttöehdoilla saada tallennusluvan kummankin järjestön edustamilta oikeudenomistajilta (Teosto 2013). Uudistuksessa tuli myös helpotusta niille DJ:lle, jotka tekevät vain muutamia keikkoja vuodessa, sillä tuolloin räätälöitiin myös kertalisenssi, joka antaa luvan soittaa yhdelle päivälle. DJ-kertalisenssin hinta on 38,07 euroa ja on voimassa 24 tuntia.

DJ-lisenssillä saa tallennusluvan, joka mahdollistaa musiikin tallentamisen. Mikäli DJ haluaa järjestää esimerkiksi pienelle kaveriporukalle puistotapahtuman, jossa soi musiikki, tarvitsee hän erikseen esitysluvan. Mikäli DJ soittaa vain ja ainoastaan omia kappaleitaan tai soittaa sellaisia kappaleita, joissa artistit on määrittänyt itse, että niitä soitettaisiin julkisesti, lisenssiä ei tarvitse.

Ensisijaisesti lisenssin hankkiminen on asetettu DJ:lle (Wendland 2013). Tämä kuitenkin varmistaa, että artistit joiden musiikkia soitetaan saavat vähän rahaa tehdyistä kappaleistaan. Vielä tänä päivänä DJ:t, jotka soittavat levyiltä suoraan, eivät tarvitse lisenssiä. Jos tämä DJ haluaakin siirtyä nykyaikaan, ja hankkii kannettavan tietokoneen sekä siirtää levyiltä kaiken musiikin mitä omistaa kannettavalle tietokoneelle ja soittaa digitaalisessa muodossa kappaleensa, joutuu maksamaan kyseessä olevan lisenssin. Tapahtumapaikan DJ-lisenssin hinta on 214,26 euroa (sis. alv) esityspaikoissa, joiden

yleisökapasiteetti on 1-500 ja 388,99 euroa/vuosi (sis. alv) esityspaikoissa, joiden yleisökapasiteetti on yli 500 (Gramex 2014).

Lisenssin uudistus keskustelut lähtivät siitä, kun Gramex teki tarkastuksia yökerhoissa, joissa oli DJ soittamassa musiikkia. Monissa tapauksissa musiikki jopa pysäytettiin tarkastuksien ajaksi kokonaan, joka oli lukuisien DJ:en mielestä hyvinkin törkeää. Tuolloin monet DJ:t ilmaisivat, että eivät ole voineet tietää lupa asioista, koska ei ole ollut mitään tiettyä neuvotteluportaalia taikka yhteistä väylää, josta faktaa olisi saanut.

Vuonna 2014 MARS-festivaalissa järjestettiin paneelikeskustelu, jossa uudistuneesta DJ-lisenssistä oli kertomassa Juska Wendland ja Teoston edustaja Sirke Salovaara. Keskustelussa kävi ilmi, että myös Teoston ja Gramexin tiedottamiset kyseisistä luvista monien DJ:en mielestä oli lähes mitätöntä.

Ehkä tunnetuin DJ-lisenssiasioita kritisoiva DJ Juska Wendland, joka tunnetaan nimellä DJ Orion ja juontaa YleX-radiokanavalla kahta ohjelmaa, on ollut ahkerasti ajamassa DJ:en etuja Suomessa. Wendland on myös yksi niistä, joka on ollut keskustelemassa Teoston ja Gramexin kanssa DJ-lisenssin siihen, mitä se tänä päivänä on. Silti on jäänyt suuria kysymyksiä ja hämmentäviä seikkoja nykyisistä lisenssiasioista.

Kuvitellaan tilanne, jossa viidessä eri puolella Suomea sijaitsevassa ravintolassa työskentelee säännöllisesti neljä eri DJ:tä kussakin. Mikäli lisenssirahat tulevat ravintoloilta, saavat Teosto ja Gramex $214,26 * 5 = 1071,30\text{€}$. Mikäli lisenssirahat tulevat DJ:tä, saavat kyseiset tahot $214,26\text{€} * 20 = 4285,20\text{€}$. (Wendland 2013.) Wendland ihmettelee, miksi ensisijainen velvollisuus lisenssille on laitettu DJ:lle eikä ravintolalle. Tässä tapauksessa voi tapahtua kaksinkertaista laskutusta.

Vaikkakin uusi lisenssi on yksinkertaistanut lupa-asioissa, hämmentäviä seikkoja on edelleen.

Kysymyksiä on edelleen ja herättää uusia väittelyitä. Wendland väittääkin, että lähes kaikki ongelmat ratkaistaisiin sillä, että DJ-lisenssin päävastuu siirrettäisiin DJ:ltä ravintolalle. Silloin ei Teoston eikä Gramexin tarvitsisi käyttää läheskään niin paljon resursseja lupien valvomiseen.

4 KEHITYS JA TULEVAISUUS

Ennen DJ oli yleensä se henkilö, joka seisoi omassa kopissa tai tiskillä ja soitti levyjä asiakkaille. Keikoille pääsi se kaveri, jolla oli eniten levyjä laukussaan. (Kurkimäki 2015.) DJ:en tilanne on täysin erilainen mitä se oli esimerkiksi viisi tai kaksikymmentä vuotta sitten (Wendland 2014). Ennen DJ sai olla suhteellisen rauhassa työpisteellään, kun asiakkaat eivät tulleet samalla lailla pyytelemään toivekappaleita niin kuin tänä päivänä. Saattoi olla jopa loukkaus, jos asiakas kävi toivomassa kappaleita. Tänä päivänä taas toivekappaleita tullaan pyytämään lukuisia kertoja, ja monesti DJ kaipaakin niitä, jotta pystyy sitten niiden kautta rakentamaan iltaa.

Kulttuuri on ajan saatossa muuttunut sen verran, että DJ:n rooli on tullut isommaksi ja on enemmän viihdyttäjän asemassa. Itse on tullut huomattua, että jotkut ravintolan asiakkaat haluavat toivoa sellaisia kappaleita, mitkä ei sovi ravintolaan, mutta ovat kovassa radiosoitossa. Jotkut ajattelevat, että jos hän pitää jostakin tietystä kappaleesta, se löytyy aina myös DJ:ltä.

Nykyään järjestetään monia kilpailuja, missä DJ:t pääsevät näyttämään todellisen taitonsa ja monesti näissä kilpailuissa palkinnot ovat päätä huimaavia. Monilla ei kuitenkaan välttämättä ole se raha kiinnostavinta, vaan maine. Sijoittuminen hyvin kisoissa saattavat herätellä levy-yhtiöitä ja ohjelmatoimistojen koordinaattoreita joka voi taata DJ:lle paljon isompia keikkoja, kuten kesätahtumia ympäri Suomen.

1990-luvun alkupuolella suuressa suosiossa oli saladiskot ja reivit. Etenkin Euroopassa reivikulttuuri oli kovassa suosiossa ja teki DJ:stä suosittuja, jopa toi DJ:lle julkimo statuksen. Housemusiikki ja sen erilaiset alalajit olivat suosittuja. Digitaalinen musiikki

alkoi myös yleistyä 1990-luvulla. CD:stä tuli suosittuja, joista sitten myöhemmin tuli MP3 formaatti. Myös rockyhtyeet alkoivat käyttämään DJ:tä yhtyeissään.

Nykyään elektroninen tanssimusiikki on todella suuressa suosiossa maailmalla, samalla lailla kuten esimerkiksi rock-musiikki oli 70 ja 80-luvuilla. Isoista DJ:stä on tullut monille idoleita ja joillakin DJ:llä saattaa olla jopa miljoonia faneja ympäri maailman ja luvut ovat kasvussa. Isojen DJ:en keikat ovatkin tänä päivänä isoja tapahtumia ja niihin rakennetaan näyttävät lavat ja valospektaakkelit. Monet tapahtuma kävijätkin saattavat mennä katsomaan itse tapahtumaa eikä niinkään itse DJ:tä. Suomessa kuitenkin paljon yksinkertaisempi musiikki, kuten esimerkiksi popmusiikki on suuremmassa suosiossa. Ravintoloissa soi paljon sitä musiikkia mitä soitetaan suosituimmilla radiokanavilla.

Perus-DJ:tä on nykyisen tekniikan myötä tullut paljon alalle ja kilpailu myös lisääntynyt. Laadunvalvonta on heikkoa (Nousiainen 2015). Haastatteluissa on käynyt ilmi, että tänä päivänä harrastetaan yllättävänkin paljon hinnan laskemista. Ravintolat eivät välttämättä pysty maksamaan kokeneelle ja osaavalle DJ:lle sitä mitä pyytää, joten ravintolat saattavat palkata sellaisen DJ:n joka mahdollisesti laskuttaa 50–100 euroa vähemmän. Keskusteluissa on käynyt ilmi myös, että monille ravintoloille riittää vähempikin osaaminen.

Tänä päivänä DJ:lle on tärkeää ottaa riskejä keikan aikana. Erilaiset kokeilut muusikin tai eläytymisen kanssa voivat innostaa asiakkaita juhlimaan ja sitä kautta viihdyttää paremmin. Myös yleisön lukeminen oikeilla hetkillä on tärkeää. Pitää tietää millaista musiikkia soittaa oikeilla hetkillä, milloin soittaa rauhallisempaa musiikkia ja milloin nopeatempoista musiikkia. Tärkeää on myös olla hiukan artistimainen niin, että asiakkaiden mielenkiinto kohdistuu DJ:hin. DJ:n kuuluu siis olla paljon esillä keikan aikana, nöyryyttä sekä ystävällisyyttä unohtamatta. Oikeanlainen asenne siis ratkaisee todella paljon tämän päivän DJ-työskentelyssä.

Ravintoloiden verotus on tänä päivänä korkealla, ja se on heikentänyt ravintoloiden kannattavuutta huomattavasti. Myös DJ:t ovat tiedostaneet tämän ongelman. Kilpailu asiakkaista tänä päivänä on kovaa. Voi olla iltoja, jolloin ravintolassa ei ole yhtään asiakasta, kun taas joinakin iltoina talo on täynnä. Fallenius toteaaakin, että yökerhoelämä on saattanut nähdä jäävuoren huippunsa. Asiakkaat tulisi yrittää saada aikaisin ravintoloihin viettämään iltaa erilaisilla tempauksilla ja houkuttimilla. Kun asiakkaita ei ole tarpeeksi, se johtaa siihen että raha ei liiku niin kuin sen pitäisi. On myöskin arvioitu, että DJ:t eivät tämän perusteella saa sellaista palkkaa mitä ehkä pitäisi.

Joitakin ravintoloita on ryhtynyt pitämään niin sanottuja vapaita soittoiltoja. Ravintolan puolesta löytyy kannettava tietokone ja kontrolleri yhdistelmä, CD-soittimet tai jopa vinyylisoittimia. Näillä sitten soittamisesta kiinnostuneet asiakkaat pääsevät testaamaan, millaista on soittaa esimerkiksi vinyylisoittimilla.

Tänä päivänä järjestetään erilaisia paneelitilaisuuksia ja DJ-kursseja, joiden tarkoituksena on pitää DJ-kulttuuria yllä ja mahdollistaa sen kasvu. Nämä ovat yleisesti ilmaisia tapahtumia, ja osallistujat ovat kaiken ikäisiä sekä molemmat sukupuolet ovat edustettuina. Järjestävät ovat yleisesti monia vuosia alalla toimijoita, ja keskustelua käydään kaikesta mikä liittyy DJ-työskentelyyn ja alaan. Kursseilla keskustelijat kertovat kokemuksiaan, antavat tietotaitoa eteenpäin ja antavat aloittaville DJ:lle vinkkejä.

KUVA 1. Esimerkki kannettava tietokone ja kontrolleri yhdistelmästä (Santaholma, 2016)

Kuvasta 1 voi nähdä esimerkin siitä millaisilla kalustoilla voi soittaa musiikkia yökerhoissa. Peruseriaate on kuitenkin pysynyt samana mitä esimerkiksi on kun soitetaan vinyyleillä tai CD-soittimilla. Monet kokeneemmat DJ:t ovat kuitenkin pysytelleet nykyajan soittimista erossa ja käyttävät vinyyleitä tai CD:tä. CD on edelleen aika standardi formaatti (Forsander 2014).

Spotify on lanseerannut Business ja Enterprise musiikin suoratoistopalvelut yrityskäyttöön. Tämä tarkoittaa sitä, että yritys voi tehdä erilaisiin tilanteisiin erilaisia soittolistoja ja samalla aikatauluttaa niitä. Businessia ja Enterprisea saa kuukausimaksulla, ja ovat hintavampia kuin esimerkiksi Spotify Premium tavallisille käyttäjille. Näitä on jo nähty ravintoloissakin, mutta lähinnä sellaisissa joissa ei ole diskkoa. Olisi kuitenkin pelottava ajatus jos suoratoistopalvelut syrjäyttäisi viihdyttäjän tulevaisuudessa. Tavallisen Spotify Premiumin käyttö kuitenkin on kiellettyä.

Kurkimäki uskoo, että perustyö ja DJ:n rooli ei tulevaisuudessa tule kovin paljoa muuttumaan. Teknologian myötä on ennustettu, että fyysinen DJ ei ole jokaisessa ravintolassa, vaan DJ on muualla soittamassa ja se lähetetään suoratoistona valkokankaalle ravintolaan ja musiikki kuuluu sitä kautta. Kurkimäki kuitenkin uskoo, että tämä ei tule toimimaan. Mikään ei tule väistämään fyysistä henkilöä, joka on viihdyttämässä ravintolan asiakkaita (Kurkimäki 2015).

DJ:llä on myös oikeus tehdä esityslistoja keikoistaan. Nämä listat voi sitten lähettää Teostolle, joiden perusteella voivat maksaa artisteille sen mukaista palkkiota miten heidän musiikki on ravintoloissa ja yökerhoissa soineet. Esityslistojen tekeminen ei kuitenkaan ole pakollista. Kehittämiskeskustelua on tässäkin asiassa käyty, sillä listan tekeminen saattaa olla työlästä. Esimerkiksi musiikintunnistus ohjelmat voisivat olla tulevaisuutta, jossa ravintolaan asennettu ohjelma voisi tunnistaa kappaleet ja tehdä niistä raportin suoraan Teostolle. Tätä käytäntöä on käytetty jo muun muassa Hollannissa.

5 YHTEENVETO

DJ:ksi voi nykyään ruveta lähes kuka tahansa sukupuolesta riippumatta, jolla kiinnostusta tähän ammattiin on ja tietää musiikista. Haittojen ja hyötyjen listauksessa voimme nähdä, että haitat ovat hyvin laajat, mutta tämä ei kerro koko totuutta, vaikkakin parannettavaa löytyy. DJ:ksi ryhtynyt kuitenkin rakastaa työtä niin paljon, että saa hyvänolon tunnetta säännöllisin väliajoin ja saa siitä virtaa jatkaa eteenpäin. Suomen veropolitiikka, etenkin ravintoloihin kohdistunut politiikka kuitenkin saattaa tulevaisuuden kannalta tehdä paljon hallaa myöskin DJ-rintamalle.

Tulevaisuus DJ:lle näyttää neutraalilta, jopa vaikealta. Asiantuntijat uskovat, että fyysisen viihdyttäjän roolia ei tule kuitenkaan mikään syrjäyttämään. DJ:n rooli on vuosien saatossa muuttunut henkilöstä, joka seisoo työpisteellensä ja soittaa levyjä henkilöön, joka on noussut ravintoloissa keskipisteeksi ja pyrkii tekemään kaikkensa asiakkaiden viihtyvyyden eteen. DJ-työ ei ole kuitenkaan enää itsestään selvää, ja työ kehittyy kokoajan eteenpäin. DJ-työ koetaan nuorisokulttuurina, mutta enimmäksä määrin myös elämäntapana. Musiikki muuttuu paljon, ja työskentely muuttuu myöskin musiikin myötä. Populäärikulttuuri tekee nousua. Tällä hetkellä kuitenkin poliittiset asiat ja erilaiset aloittamiseen vaadittavat kustannukset hankaloittavat aloittavan DJ:n päätöstä lähteä tekemään uraa viihdyttäjänä.

Artisti puolella tulevaisuus näyttää kuitenkin paljon paremmalta. Musiikkia tehdään tänä päivänä valtavasti. Uusia internet villityksiä tulee jatkuvasti, ja niitä toivotaan ravintoloissa ja yökerhoissa soivan.

Kontrollereiden myynti on ollut suuressa kasvussa viime vuosina, joka kertoo siitä, että musiikin harrastelijoita ja kiinnostusta on lisääntynyt Suomessa. Radioissa musiikin erikoisohjelmiin on lähetetty paljon uutta musiikkia, joka mahdollisesti kertoo myös sitä,

että osaamista löytyy. On kuitenkin ennustettu, että Virtasen tekemää kappaletta Sandstorm kaltaista menestyvää kappaletta ei tulla enää koskaan tekemään.

LÄHTEET

- DJ-lisenssi – Teosto. 2013. Www-dokumentti. Saatavissa https://www.teosto.fi/sites/default/files/files/OL_Vastauksia%20usein%20esitettyihin%20kysymyksiin.pdf. Luettu 5.5.2016
- DJW – Rakkaudesta lajiin. 2015. Www-dokumentti. Saatavissa https://www.youtube.com/watch?v=lsYrgjSII_0. Katsottu 4.5.2016
- DJW – The Future of Finnish Electronic Music. 2015. Www-dokumentti. Saatavissa <https://www.youtube.com/watch?v=0V6l-o30aQk>. Katsottu 4.5.2016
- dsc.fi. 2015. Www-dokumentti. Saatavissa <http://www.dsc.fi/koulu.php?id=1>. Luettu 4.5.2016.
- Entropyn DJ-kurssi: Paneelikeskustelu. 2014. Www-dokumentti. Saatavissa https://www.youtube.com/watch?v=bUtfpeSJ_Yc. Katsottu 6.5.2016
- Gramex. Lisenssit DJ-toimintaan. 2013. Www-dokumentti. Saatavissa <https://epalvelu.gramex.fi/gxb/wsc/djehd3.r>. Luettu 18.5.2016
- Kurkimäki, T. 2015. Mikä on DJ? Www-dokumentti. Saatavissa <http://www.rytmimanuaali.fi/mika-on-dj/>. Luettu 4.5.2016.
- kuulohansa.fi. 2016. Www-dokumentti. Saatavissa <http://www.kuulohansa.fi/kuulonsuojaus.htm>. Luettu 15.5.2016
- So you want to be a DJ? 2016. Www-dokumentti. Saatavissa http://iml.jou.ufl.edu/projects/fall09/bein_k/history.html. Luettu 15.5.2016
- Teosto vs. DJ:t – MARS Festival 2014. 2014. Www-dokumentti. Saatavissa <https://www.youtube.com/watch?v=ltpi13pORAO>. Katsottu 6.5.2016
- Wendland, J. 2015. Teoston ja Gramexin lisenssiuudistus. 2013. Www-dokumentti. Saatavissa <http://www.djorion.fi/2013/02/teoston-ja-gramexin-lisenssiuudistus-2013/>. Luettu 4.5.2016